

ligere har været tillagt Landeveiene. Naar man imidlertid i Lovudkastets § 1 har henviist til „de gjældende Bestemmelser om Afgivelse af Steen, Gruus, Jord og Sand til Landeveies Anlæg og Vedligeholdelse“ som Regel for den Maade, hvorpaa Jernbanerne fremtidigt skulde kunne erhverve dette, da troer jeg, at man er gaaet længere, end det strengt taget er nødvendigt. De Bestemmelser, som der saaledes i Lovudkastet er henviist til, antager jeg maa være dem, der indeholdes i Forordningen af 13de December 1793, navnlig dens § 16, hvor det hedder: „Steen, Gruus, Jord og Sand saavel til de nye Landeveies Anlæg som til Veienes Vedligeholdelse. maae tages, hvor samme nærmest ved Veien er at faae, og enhver Grundeier eller Bruger er pligtig at tilstede saadanne fornødne Materialiers Opgravning uden Betaling; dog bør der saavel ved Anvisningen som ved Opgravningen og Bortkjørselen anvendes al mulig Forsigtighed efter de i Capitel III. §§ 55 og 62 givne Forstrifter.“ Herefter seer det nu ud, som om de omhandlede Materiale skulde afgives uden Betaling. Det er jo imidlertid bekendt nok, at der nu bliver udredt for Afgivelsen af den Slags Materialers Betaling. Fremgangsmaaden er da den, at der, naar Veivæsenet behøver Gruus eller Jord eller Sand, og dette ikke kan staffles tilveie ved en frivillig Overenskomst med de i Nærheden boende Lods-eiere, bliver udslaet en Gruusgrav eller expropriert Jord. Det er jo vistnok, at dette kan medføre Vyrde eller Gæne for Lods-eieren, men han faaer jo dog Affavnet af Jorden betalt, og senere, naar det Offentlige ikke mere har Brug for Gruusgravene eller for det Areal, hvorfra der er taget Jord, bliver der jo givet ham Godtgjørelse for den Værdiforringelse, den har lidt, og Tilladelse til at sløise Gruusgraven. Dette er nu i alt Fald et Offer, som den private Mand maa bringe i det Offentliges Interesse. Noget anderledes troer jeg derimod, at det forholder sig med Afgivelse af Steen til Landeveiene. Danmark er jo ikke noget Klippeland; her findes ikke noget Steenbrud. Det Offentlige er saaledes, naar det vil have Steen, henviist til at tage dem paa Jorderne, hvor de findes, og det er klart, at dette

under en lidt hensynsløs Bestyrelse kan medføre mange Gæner og Ulemper for Lods-eierne. At det har givet Anledning til Stridigheder mellem Veivæsenet og de vedkommende Lods-eiere, troer jeg ogsaa fremgaaer af de Bestemmelser, som indeholdes i en Cancelliskrivelse af 21de August 1830 og i en senere Forklaring af denne Skrivelse af 1835, der ligeledes findes i Collegialtidenden. Man er jo tidligere gaaet ud fra den Antagelse, at Stenene kunde tages uden vederlag. Det er mig imidlertid ikke bekendt, at der i de senere Aar af Ingenieurcorpsset, som jo har haft Overbestyrelsen af Veivæsenet, er blevet forlangt Afgivelse af Steen til Landeveienes Vedligeholdelse ifølge den Ret, der saaledes er hjemlet fra tidligere Tid. De fornødne Steen ere blevne tilveiebragte ved Licitation, og Veivæsenet har aldrig haft Vanskelighed ved at skaffe sig det fornødne Quantum af dette Materiale. Naar dette nu er Tilfældet, saa troer jeg, at man i nærværende Lovforslag kunde indskrænke sig til i § 1 at anføre „Gruus, Jord og Sand“ som de Gjenstande, hvilke man kunde forlange afgivne til Jernbanernes Vedligeholdelse i Genhold til Forordningen af 13de December 1793, uden tillige at medtage „Steen“. Det er dette, som jeg skal tillade mig at henstille til den høitværende Indenrigsministers velvillige Overveelse.

Philipsen: Der savnes, troer jeg, i nærværende Lovudkast Bestemmelse om, at de allerede til offentligt Brug udlagte og i Brug værende Gruusgrave ikke kunne exproprieres til Brug for Jernbanerne. Man kunde jo synes, at det maatte være næsten aldeles overflødig at faae en saadan Bestemmelse ind i Lovudkastet, men det er det dog ikke, idet man nemlig har Exempler, navnlig fra Anlægget af den nordsjællandske Jernbane, paa, at noget Saadant er foregaaet. Der var saaledes flere til Veivæsenets Brug i Frederiksborg Amt paa forskjellige Steder allerede udlagte Gruusgrave, som man naturligvis særligt maatte værne om, fordi de fandtes paa Steder, hvor Gruset ibrigt er meget knapt, hvilke Jernbaneselskabet exproprierede, uagtet det uægteligt synes forunderligt, at Noget, der allerede er expropriert til offentligt Brug,